

SAVO IR KITO PAIEŠKOS
VISUOMENĖJE IR MOKSLE

Gyvenant daugiakultūre visuomenėse šiandien labai svarbu suprasti ne tik savosios kultūros bruožus. Kad matytume tolerantišką ir draugišką visuomenę ir gerai jaustumėmės mus supančioje aplinkoje, reikia gilinti žinias ir apie kitų tautų kultūrų, religijų savitumus, žmonių gyvenimo ir pasaulėžiūros skirtumus. Žmonės visada skyrė *savą* ir *svetimą* – ši priešprieša sena kaip ir pati žmonija; į *sāvą* ir *svētima* / *kita* buvo dalijama erdvė, laikas, žmonių bendruomenės, pasaulėžiūros, kultūrinės vertybės... „Mąstymas priešpriešomis ir jų gausumas pasaulio tautų kultūrose yra nulėmtas seniausios ir universaliausios dualistinės visuomenės organizacijos, kuri žymiu mastu sąlygojo pirmąsio žmogaus požiūrį į pasaulį kaip į dviejų priešingų polių, priešingų pradų, vienovę.“¹ Tačiau mūsų požiūriai į kasdienius kultūrinius ir socialinius reiškinius kinta, nors kartais net ir pats tiriamasis objektas ar reiškinys, regis, išlieka statiškas. Kartu su naujausiomis gyvenimo aktualijomis keičiasi ir kultūrą, jos autentiškumą ir pokyčius tiriantys mokslai, jų metodologijos, vienos mokslo teorijos sukritikuojamos, kitos išpopuliarėja.

Kaip tik dėl to labai smagu paskaityti neseniai pasirodžiusį straipsnių rinkinį²,

1 Norbertas Vėlius. *Senovės baltų pasaulėžiūra: struktūros bruožai*, Vilnius: Mintis, 1983, p. 10.

2 *Savas ir kitas šiuolaikiniais požiūriais = Contemporary Approaches to the Self and the Other*: [straipsnių

skirtą *savo* ir *kito* mokslo teorijų analizei. Kaip pratarėme pažymėjo jo sudarytoja Vida Savoniakaitė, „[d]augiakultūre demokratinėse visuomenėse savas ir kitas atsirado greta. Naujaisi šiuolaikiniai požiūriai *savą* ir *kita* sieja su daugiau sąvokų, tarp jų ir su „keitimosi“ sąvoka“ (p. 7). Taigi daugelis šio leidinio autorių aptaria ne tik etnologams, antropologams ar kitų humanitarinių ir socialinių mokslų atstovams aktualius tapatybės klausimus, bet ir platesnį kontekstą – mokslo, visuomenės ir kultūros kaitos problemas.

Skaitytojui pateikiama šešiolika lietuvių ir užsienio šalių mokslininkų straipsnių. Pagal tematiką jie sugrupuoti į šešis skyrius. Kiekvienas autorius analizei pasirinko vis kitą tyrimų aspektą, publikacijose taikomos skirtingos metodologinės priemonės, aptariamoms įvairios teorinės nuostatos; vieni straipsniai yra daugiau teorinio, kiti – praktinio pobūdžio, pristatantys konkrečius tyrimus, bet visus juos sieja bendras uždavinys – *savo* ir *kito* paieškos.

Aptariamasis straipsnių rinkinys gimė po tarptautinės tarpdalykinės mokslinės konferencijos „Savas ir kitas šiuolaikiniuose tyrimuose“, vykusios 2013 m. spalio 24 ir 25 d. Lietuvos istorijos institute. Konferencijoje ir apskritojo stalo diskusijoje įvairių sričių mokslininkai pristatė savo tyrimų rezultatus, aptarė ir svarstė naujausią etnologijos ir antropologijos metodologijų

.....
rinkinys], sudarė Vida Savoniakaitė, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2014. – 444 p.

ir tyrimų problematiką, etnografijos tyrimų metodikos įvairovę ir skirtingų mokymų požiūrius. Taigi daugelis straipsnių parengti jau po bendrų gyvų diskusijų, kurios paprastai mokslininkams padeda patikrinti savo hipotezes, o jauniems tyrėjams – sutvirtinti keliamas išvalgas ir geriau pagrįsti tyrimų rezultatus, be to, sukelia naujų minčių ir idėjų tolesniems darbams.

Konferencijoje buvo kalbėtasi ir apie antropologijos perspektyvas Europoje, etnografijos, etnologijos bei antropologijos ribas, skirtumus, apie šių disciplinų sutapatavimo faktus, kontekstus, metodologinius požiūrius. Džiugu, kad tos diskusijos atsispindi ir pirmojoje knygos dalyje „Antropologija ir etnologija“. Trys žymūs teoretikai – Christianas Giordano, Vytis Čiubrinskas ir Vida Savoniakaitė – aptaria šių dviejų mokslų ribas ir dabartiniu metu išskylančias su jomis susijusias problemas. Ch. Giordano straipsnyje „atskleidžiama, kaip antropologinėse teorinėse konstrukcijose atsiradusios naujos kryptys susitaiko su „antropologinio korektiškumo“ principu, t. y. siejamos su refleksyviuoju posūkiu“ (*Reflexive turn*), kilusiu iš plačiai žinomos Jameso Cliffordo ir George'o Marcuso knygos *Writing Culture* (p. 51).

Pastarąjį dešimtmetį Lietuvoje vis kylant diskusijoms, kur įvairiose mokslinėse ir studijų sistematikose priskirti etnologijos ir antropologijos disciplinas, tampa aktualūs šių krypčių mokslininkų svarstymai. V. Čiubrinskas straipsnyje „Etnologijos paradigmos: tarp „tradicijos“ ir „identiteto“ kelia klausimą, kokie tiriamieji požiūriai susiformavo Lietuvos etnologijoje ir kaip *tradicijos* bei *identiteto* paradigmos yra taikomos šiuolaikinių Europos ir mūsų šalies tyrinėtojų darbuose. Pavyzdžiai analizei imami iš naujausių veikalų – *Lietuvos papročių atlaso* tritomo (2007, 2009, 2012), *Lietuvos etnologijos enciklopedijos*

(2011) – ir žurnalo *Lietuvos etnologija: socialinės antropologijos ir etnologijos studijos* straipsnių. Mokslininko nuomone, minėtos paradigmos yra pačios svarbiausios Lietuvos etnologijoje, o jų eksplikacijose vis labiau pabrėžiamas konstruktyvistinis požiūris (asmeninės patirtys, adaptacijos, prisipažinimai ir t. t.).

V. Savoniakaitė straipsnyje „Antropologija ir etnologija postmodernybėje“ atskleidžia, kaip kinta tradicinės antropologijos ir etnologijos ribos, tyrimų metodologijos ir objektai, taip pat požiūriai į *sava* ir *kita*. Autorė, kaip ir V. Čiubrinskas, Lietuvos antropologijos ir etnologijos mokslų bruožus lygina su pasaulinėmis tendencijomis, bandydama identifikuoti mūsų mokslininkams kylančias aktualijas ir iššūkius. Ji pastebi, kad postmoderniojoje Lietuvos etnologijoje ir antropologijoje pliuralistinis požiūris į nagrinėjamus reiškinius tirpdo griežtas disciplinų ribas, o kartais ir griežtą jų apibrėžimo poreikį, ir moksle atveria naujas galimybes.

Skyriuje, pavadintame „Europos tapatybių pažinimas“, skelbiami trijų užsieniečių – Vladislavo B. Sotirovičiaus, Waldemaro Kuligowskio ir Ilzės Boldanės straipsniai. V. B. Sotirovičius kelia vis besiplečiančiai Europos Sąjungai aktualų klausimą: ką Europos vienijimosi procesas ES sistemoje reiškia tapatybei, ir apskritai ar įmanoma sukurti bendrą Europos tapatybę? Autorius mano, kad tapatybės koncepciją turėtų apimti sistema, kuriama pagal etninio neutralumo teoriją, kuri leidžia įvairių šalių gyventojams neatsisakyti savo tautinės tapatybės, kartu ją praplečiant iki Europos tapatybės. Pasak V. B. Sotirovičiaus, apibrėžiant Europos tapatybę svarbu neatstumti tautinių mažumų ir ypač daug dėmesio skirti jaunajai kartai, linkusiai prisitaikyti prie pokyčių ir galinčiai paspartinti Europos tapatybės

kūrimą (p. 115). Nors mes, europiečiai, esam stiprūs savo įvairovė, bet ateityje, mums vienijantis, galima tikėtis, kad kartu ryškės ir aiškesnė Europos tapatybė, padėsianti išsaugoti ir politinę Europos Sąjungos ar tam tikrų ateities Suvienytųjų Europos Valstijų (*United States of Europe*) struktūrą.

Po globalių V. B. Sotirovičiaus pasvarstymų eina konkretesnės ir siauresnės tematikos straipsniai. W. Kuligowskis *savo ir kito* skirties ieško nacionaliniuose Vidurio Europos valstybių himnuose, analizuodamas, kaip Čekijos, Lenkijos, Lietuvos, Vengrijos ir Rumunijos himnų tekstuose kuriama tautos tapatybė ir kokie stereotipai atskleidžiami kitų tautų atžvilgiu. Panašus šių šalių himnų sukūrimo istorinis, politinis ir kultūrinis kontekstas lėmė ir tekstų panašumą: himnai išreiškia protestą arba neigia jų sukūrimo metu (daugiausia XIX a.) turimą *status quo*, apie savąją tautą kalbama pasiremiant specifiniais vaizdais, idealu tampa kaimo kraštovaizdis. Himnuose kuriama vizija pasaulio, kuriam būdinga stipri etninė ir nacionalinė įvairovė. W. Kuligowskis pabrėžia, jog savo tyrimu siekė įrodyti, kad Vidurio Europos šalių himnai atspindi utopinį idealizuotos gimtosios šalies ilgęsi – šalies, kurioje gyvena tėvynainiai, t. y. garbingi žmonės, ir grėsmę jiems keliantys „jie“; negarbingi žmonės (p. 134–135), t. y. tie, kurie himnų sukūrimo metu buvo užgrobę ir valdė šias šalis.

Latvė I. Boldanė straipsnyje „Latvių etniniai stereotipai: pažinimas, metodai, pasirinkimas“ pristato tiek kitų šalies mokslininkų etninių stereotipų tyrimų gaires, tiek savo pačios atlikto latvių etninių stereotipų tyrimo rezultatus. Autorė kelia ir kitiems panašias temas gvildenantiems mokslininkams rūpimus klausimus: kiek besikeičianti politinė ir socialinė situacija daro įtaką respondentų atsakymams, ir kiek patys mokslininkai turi įta-

kos stereotipų formavimui? Šie klausimai ypač svarbūs daugiakultūrei Latvijai, kurioje dažniausiai tiriamos tik dvi – latvių ir rusų – etninės grupės, jų tarpusavio stereotipai, ignoruojant čia gyvenančių kitų tautybių atstovus.

Skyrių „Etninės grupės paribiuose“ sudaro trijų autorių straipsniai. Paribio teritorijose paprastai ryškiausiai atsiskleidžia *savo ir kito* perskyra; gyvenant tokiose vietovėse, etninių grupių tarpusavio santykiai nėra vien tik teorinių samprotavimų ar galimų elgesio modelių analizė, tai – žmonių kasdienybė. Visų autorių pasirinkta pati ryškiausia ir dėl to tyrimams pati tinkamiausia Lietuvos paribio teritorija – Rytų ir Pietryčių Lietuva (Vilniaus kraštas), tačiau kiekvienas mokslininkas *savo ir svetimo* sampratas nagrinėja skirtingais požiūriais ir skirtinguose istoriniuose kontekstuose.

Vitalija Stravinskienė aptaria Sovietų Sąjungos nacionalinės politikos strategijas ir žmonių tarptautinius santykius, tyrimui pasirinkdama sunkų stalininį 1944–1953 metų laikotarpį. Autorė nagrinėja, kaip sovietinė etninė politika veikė žmonių bendravimą regione, kuriame nuo seno gyveno ir įvairius radikalius geopolitinius, ekonominius-socialinius, etninius-demografinius pokyčius, programuojamus iš viršaus, išgyveno kelios etninės grupės, kaip šiame sudėtingame Lietuvos regione buvo mėginama kurti naują sovietinę tapatybę, analizuojami lietuvių, lenkų ir rusų stereotipai ir tautiniai konfliktai.

Baltarusis Jurijus Unukovičius aptaria lietuvių įvaizdį Vilniaus krašto slavakalbių (save daugiausia laikančių lenkais, bet kalbančių baltarusiškai – *po prostu*) akimis. Autorius pristato neseniai, 2007–2011 metais, Vilniaus krašte atliktų etnografinių ir folklorinių lauko tyrimų medžiagą, parodydamas, kokie lietuvių kitoniškumai fiksuojami slavakalbių

gyventojų naratyvuose. Kadangi kalba šiame regione yra vienas svarbiausių etniškumo bruožų, per kurį ryškiausiai atsiskleidžia kitos grupės savitumas, lietuviams suteikiamos pašaipios, nesuprantamų žodžių bei garsų pamėgdžiojimais grindžiamos pravardės (pvz., *gīrgūnai, labusai, klausai, žagūnai* ir kt. – p. 184–192). Mokslininkas daro išvadą, kad slavakalbiai Vilniaus krašto gyventojai lietuvius laiko *kitais*, bet ne labai tolimais, ne *svetimaisiais*. Įdomu, kad slavakalbiai netgi skiria *savus*, šiame krašte nuo seno gyvenančius lietuvius ir atvykėlius iš kitų Lietuvos vietovių: „[a]kivaizdus kalbos barjeras, trukdantis efektyviai Vilniaus krašto slavakalbių gyventojų ir lietuvių komunikacijai, prisidėjo prie <...> neigiamo „užkietėjusio“ lietuvių, „specialiai“ nenorinčio kalbėti suprantama (slavų) kalba, įvaizdžio paplitimo“ (p. 204). Tokia tos pačios etninės grupės dalių skirtis nėra išskirtinis reiškinys; tie patys lietuviai nuo seno taip skyrė Lietuvoje gyvenančius rusus – sentikius (*burliokus*) ir stačiatikius (*maskolius*), į mūsų šalį atsikėlusius skirtingais laikotarpiais, su skirtingomis strategijomis ir įgijusius skirtingus statusus; į sentikius buvo žiūrima palankiau, nes jie, nors ir išlaikę didesnę kultūrinę uždaramą, buvo geriau įsilieję į šalies ūkinį gyvenimą, tuo tarpu stačiatikiai gavo daug prastesnius vertinimus: įsikūrę kaip mūsų krašto valdytojai, jie įgijo hierarchinės daugumos statusą.

Etnomuzikologė Daiva Račiūnaitė-Vyčinienė, remdamasi savo atliktų lauko tyrimų Dieveniškų apylinkėse duomenimis, atskleidžia individo tautinės savimonės ypatumus. Ji pastebi, kad paribio teritorijoje, veikiamoje įvairių istorinių įvykių, politinių procesų, šiuolaikinės visuomenės atstovas save išskiria tik palygindamas su *kitu*. Kaip pavyzdį imdama iš dviejų Žižmų kaimo tautosakos pateikėjų – Liudvi-

kos Šilabritienės ir Michalinos Dvynelienės – užrašytą repertuarą ir jo pateikimo būdus, rodančius skirtingą pateikėjų tautinę savimonę ir tautinio tapatumo lygmenį, etnomuzikologė prieina prie labai įdomios išvados: „Daugelį metų už lietuvių kovojusioje Žižmų kaimo bendruomenėje Šilabritienė pripažįstama *sava* (t. y. jos pateikta tautosaka yra išskirtinai lietuviška), o Dvynelienė, puoselėjanti daugiakultūrišką, įvairiakalbį repertuarą, atsiduria *kitų* stovykloje“ (p. 232). Tačiau tyrinėtojams vis dėlto įdomesnė yra „tradicinė“, „vietinė“ kultūra, kurios atstove ir puoselėtoja tampa M. Dvynelienė. Šis straipsnis yra puikus metodologinis pavyzdys, kad tyrėjas turi mokėti derinti *emic* ir *etic* požiūrius ir kad *sava* ir *svetima* dažnai yra tik mūsų pasirinktų pozicijų klausimas.

Skyriuje „Tapatybė ir šeima“ publikuojami du straipsniai. Inga Zemblienė gilinasi į etniškai mišrių šeimų problemas ir savo teorinio pobūdžio straipsnyje aptaria šeimos apibrėžimus, etniškai mišrių šeimų sampratas ir jų tapatybės klausimus. Rasa Paukštytė-Šaknienė taip pat analizuoja šeimos sampratą ir jos kaitą šiuolaikinėje miesto visuomenėje. Jos atlikti tyrimai parodė, kad „kiekvienoje kartoje egzistuoja „savas“ požiūris į tam tikras vertybes, suvokiamas kaip besikeičianti tapatybė, o ne stabili priešprieša *savas / kitas*“ (p. 272).

Skyriuje „Ženkla kultūrose“ trys autoriai *savo* ir *kito* prasmes atskleidžia per daug metų atliekamų tyrimų prizmę. Vita Ivanauskaitė-Šeibutienė straipsnyje „Sapnas kaip folklorinės kultūros tyrimų objektas: tarpdiscipliniškumo gelmės ir seklumos“ gretina skirtingų mokslų sričių sapnų tyrinėtojų prieigas. Autorė aktualina problemą, kaip sapnai, būdami individualios patirties dalis, tampa bendruomenės komunikacijai pavaldžiu naratyvu ir kultūriniu tekstu: tradicinio mąstymo,

bendruomeninių laikysenų ir religinių patirčių atspindžiu ir raiškos būdu (p. 301).

Arvydas Griškus analizuoja, kaip save identifikuoja Lietuvos lakūnai. Jo tyrimų duomenimis, įvairūs socialiniai dėmenys – Lietuvos aviacijos struktūra, funkcijos, resursai, ginkluotė, teisinės normos, apranga, kultūriniai ženklai – pabrėžia socialinius santykius, išryškina atskirų aviatorių grupių ribas bei padeda konstruoti kolektyvinį tapatumą.

Vytautas Tumėnas *emic* ir *etic* požiūrius aptaria remdamasis istoriografija ir tautodailės tyrimais. Jis pastebi, kad tradicinę savo krašto simboliką nagrinėjantys mokslininkai dažnai susiduria su autentiškų aiškinimų trūkumu. Tokiu atveju dažniausiai pasitelkiamos platesnės teorinės priegijos ir išlikę kitų tautų dvasinės kultūros reiškinių prasmės aiškinimai, kurie gali padėti atskleisti ir įvertinti įvairius savojo krašto kultūrinius reiškinius. Straipsnyje analizuojamos vieno simbolio – svastikos – kontraversiškos ir reliatyvios sampratos, bandoma parodyti, kaip reliatyviai reiškiasi du teoriniai požiūriai (*emic* ir *etic*).

Kultūros tyrimų teorinės nuostatos aptariamose dviejuose rinkinio paskutinio skyriaus „Mokslo kalbos“ straipsniuose. Auksuolės Čepaitienės rašinio tikslas – aptarti teorijos ir praktikos santykį Lietuvos etnologijoje, etnografų ir etnologų darbuose. Autorė ši kartą nagrinėja tarpukario etnografų ir etnologų darbus, parodydama, kaip etnografiją suprato to laikotarpio mokslinė bendruomenė, kokios teorinės idėjos ir instrumentai vyravo, kokios buvo etnografijos ir etnologijos sampratos. A. Čepaitienės nuomone, „klausimas, ar etnografija yra teorija ar praktika, supriešinantis šiuos du veikimus, nėra tikslus. Visais atvejais etnografijos kaip mokslinės veiklos sistemingumas yra pagrįstas šią veiklą konceptualizuojančio-

mis priegiomis ir metodologijomis. Savo ruožtu, šios veiklos praktinis plėtojimas priartina iš etnografijos, t. y. iš apačios, kylantį mokslo krypties ir dalyko, jo visuomenos ir ribų supratimą“ (p. 391–392). Nors etnologė išsamiau nagrinėjo XX a. trečiąją ir ketvirtąją dešimtmečius, bet tie patys klausimai dėl skirties tarp etnografinio empirinio konkretumo ir apibendrinančių teorijų išlieka labai svarbūs ir dabartiniams etnologams bei gretimų disciplinų mokslininkams. A. Čepaitienės straipsnyje, kaip ir V. Čiubrinsko ir V. Savoniakaitės publikacijose, atskleidžiami šiuolaikiniai teoriniai požiūriai į etnologiją ir antropologiją, šių mokslo šakų tarpusavio santykiai.

Egidija Ramanauskaitė ir Rimas Vaišnys straipsnyje „Mokslo kalbos: savi ar svetimi?“ parodo, kad skirtingų disciplinų mokslo kalbos gali padėti atskleisti naujus tiriamo reiškinio aspektus ir praturtinti jo supratimą. Autorių pristatoma matematinės prigimties dinaminė sistemų teorija gali būti reikšminga tiek tikslųjų, tiek humanitarinių ir socialinių mokslų atstovams. Ši teorija gali padėti atlikti individų ir grupių elgesio lyginamąją analizę, o sukurti modeliai – suprasti ir prognozuoti, kokias aplinkų įtakas reikėtų sukurti, kokia turėtų būti būseną, norint visuomenės narių elgseną pakreipti kita linkme.

Leidinio sudarytoja V. Savoniakaitė išties neblogai padirbėjo surinkdama į vieną vietą tiek įdomių ir aktualių straipsnių. *Savo* ir *kito* problema yra neišsamiama, ji svarbi visų laikų visuomenėms. Aktualinama ji ir mokslininkų darbuose, siekiant išspręsti tarp skirtingų etninių, religinių, socialinių grupių kylančius nesusipratimus, atskleisti tam tikrus visuomenės ir kultūros ypatumus. Pasak filosofo Vytauto Rubavičiaus, „nesama vienalyčio, kartą ir visiems laikams duoto tapatumo ir to tapatumo esmės – tapatumai formuojasi, yra ugdomi tam tik-

ruose santykiuose su kitais ir pačiais savimi konkrečiose istorinėse aplinkybėse³.

Skaitytojui bus labai pravarti ir knygos pabaigoje pateikiama dalykinė rodyklė. Joje surašyta gana daug ir rečiau vartojamų sąvokų – rinkinio sudarytoja nuoširdžiai padirbėjo išlukštendama kolegų straipsnius ir aktualindama daug antropologinių, etnologinių, sociologinių ir kitų disciplinų jau nusistovėjusių ar pačių naujausių sąvokų.

Manau, kad šis straipsnių rinkinys bus naudingas daugeliui humanitarinių ir socialinių mokslų atstovų, kuriuos domina tapatybių modeliai ir kurie ieško atsakymų į klausimus, kokios tyrimų metodologijos atskleidžia pasaulio ir Lietuvos mokslo visuomenės lūkesčius, taikliausiai nusako visuomenės, bendruomenės ar individo požiūrį į etniškumą, kultūrą, socialinę istoriją, *savo* ir *kito* sampratas.

Laima Anglickienė

NAUJAS PASAKŲ KATALOGAS: SLOVĖNŲ PASAKOS APIE GYVŪNUS IR PASAKĖČIOS

Pasakų populiarumas neblėsta jau kelis šimtmečius. Jomis domisi tiek akademinė, tiek plačioji visuomenė. Dauguma Europos tautų sukatalogino ir suskaičiavo sukaupias liaudies pasakas, išleido nacionalinius pasakų katalogus. Ne išimtis ir lietuvių liaudies pasakos – jų katalogas pasirodė daugiau kaip prieš dešimtmetį¹.

.....
3 Vytautas Rubavičius. *Kultūrinė atmintis: lietuvybė ir Kitas*, prieiga per internetą: <http://literaturairme-nas.lt/2013-05-17-nr-3427/813-publicistika/1274-vytautas-rubavicius-kulturine-atmintis-lietuvybe-ir-kitas>, [žiūrėta 2015-04-27].

1 Bronislava Kerbelytė. *Lietuvių pasakojamosios tautosakos katalogas*, Vilnius: Lietuvių literatūros ir

Domintis savuoju žodiniu paveldu, apima smalsumas: o kokius žodinio paveldo lobynus turi kitos tautos, kokios jų pasakos, kuo ypatingos, kiek apskritai jų turima? Dėl to labai įdomu buvo vartyti ką tik išleistą ir kolegų iš Slovėnijos maloniai padovanotą slovėnų liaudies pasakų apie gyvūnus ir pasakėčių katalogą².

Leidinių parengė tarptautinei folkloristų bendruomenei gerai žinoma mokslininkė Monika Krojej Telban. Ji puiki slovėnų pasakojamojo folkloro žinovė, įvairiomis kalbomis yra paskelbusi daugybę publikacijų apie slovėnų liaudies pasakas, tarptautinėse konferencijose apie jas skaičiusi ne vieną pranešimą, tad, dar nė neskaičiusi katalogo, galima tikėtis, kad jis bus profesionaliai parengtas ir turės mokslinę vertę.

Įprasta, kad leidžiant nacionalinių pasakų katalogą į vieną knygą stengiamasi sudėti visų žanrų pasakų aprašus. Šiuo atveju buvo padaryta kitaip – M. Krojej Telban apsiribojo pasakomis apie gyvūnus ir pasakėčiomis. Leidinys pradedamas pratarne, kurioje autorė skaitytoją glaustai supažindina su katalogo rengimo aplinkybėmis, jo reikalingumu, pagalbininkais, kurie savo patarimais prisidėjo prie katalogo atsiradimo. Toliau, kaip įprasta akademiniam leidiniui, eina įvadas apie slovėnų pasakų užrašymo ir klasifikavimo istoriją. Apžvelgiamas ir tarptautinis kontekstas – kaip pasakos Europoje pradėtos klasifikuoti ir tirti. Pristatomas tarptautinėje folkloristikoje visuotinai taikomas pasakos skaidymo

.....
tautosakos institutas, 1999–2002; t. 1: *Pasakos apie gyvūnus. Pasakėčios. Stebuklinės pasakos*, 1999; t. 2: *Pasakos-legendos. Parabolės. Novelinės pasakos. Pasakos apie kvailų velnių. Buitinės pasakos. Mely pasakos. Formulinės pasakos. Pasakos be galo*, 2001.

2 Monika Krojej Telban. *Tipni indeks slovenskih ljudskih pravljic. Živalske pravljice in basni*, Ljubljana: Založba ZRC, 2015. – 461 p.